

PARENTHETICAL WORDS AND EXPRESSIONS IN THE WORKS BY GURAM DOCHANASHVILI

GURAM DOÇANAŞVİLİNİN ESERLERİNDE AYRIK SÖZCÜKLER VE DEYİMLER

ОБОСОБЛЕННЫЕ СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ ГУРАМА ДОЧАНАШВИЛИ

Natela MELIKIDZE*

ABSTRACT

The goal of the work is to study the syntactic issues in the works by Guram Dochanashvili, in particular, it gives an overview of the parenthetical words and expressions.

The study confirmed that the abundance of parentheticals is a unique style of the writer. In addition to individual parenthetical words, Guram Dochanashvili also uses parenthetical clauses clarifying and specifying a preceding sentence. We distinguished a parenthetical predicate and the predicate with parentheticals.

Several problems were identified:

According to the widespread opinion, parenthetical words and expressions are not the part of the syntactical pair, however, based on our research, parentheticals build not only syntactical relationship and word combination, but also, they form combination with a whole clause.

The word order is an important issue for the parentheticals having no grammatical function. Accordingly, parentheticals have a stylistic function.

Predicate and appendix refute the opinion that only secondary parts of the sentence are used as parentheticals.

As parenthetical words and expressions are widely used in the works of Guram Dochanashvili, it means that the syntax serves to the style.

Keywords: Parentheticals, parenthetical words and expressions, parenthetical predicate, parenthetical modifier, appendix, parenthetical adverb.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Guram Doçanaşvili'nin eserinde sözdizimsel bir meselenin araştırılması olup özellikle ayırık sözcükler ve deyimler üzerine durulmuştur.

Araştırmada ayırık yapıların bolluğunun yazarın bireysel üslubunun bir özelliği olduğu ortaya koyulmuştur. Guram Doçanaşvili'nin eserlerinde yalnızca tekil ayırık öğelere değil, aynı

* **ORCID:** [0000-0002-2588-9753](https://orcid.org/0000-0002-2588-9753), Doctor of Philology, Assoc. Prof. Dr. Samtskhe-Javakheti State University, Akhaltsikhe, natmelikidze@gmail.com

Kaynak Gösterim / Citation / Цитата: Melikidze, N. (2024). PARENTHETICAL WORDS AND EXPRESSIONS IN THE WORKS BY GURAM DOCHANASHVILI. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi* (67), 27-38. **DOI:** [10.17498/kdeniz.1699309](https://doi.org/10.17498/kdeniz.1699309)

Parenthetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

zamanda önceki cümleyi açıklayan ya da netleştiren ayrık cümlelere de rastlanmaktadır. Ayrık bağlayıcılar ile bağlayıcıya bağlı ayrık yapılar birbirinden ayırt edilmiştir. Ayrık tanımlayıcıların farklı hal biçimlerinde sunulmuş olması, bazı bilim insanlarının, bu tür yapıların sınır veya açıklayıcı öğelerle sözdizimsel bir bağlantısı olmadığı yönündeki görüşünü geçersiz kılmıştır.

Çalışmada üzerine durulacak birkaç konu da belirlenmiştir: Yaygın görüşe göre ayrık sözcükler ve deyimler sözdizimsel çiftler oluşturmaz. Ancak araştırmamıza göre, bu yapılar yalnızca sözdizimsel ilişki biçimi oluşturmakla kalmaz, bazen bir kelime grubunu ve hatta tüm cümleyi de oluşturabilir. Ayrıklık için önemli bir koşul, sözcük sırasındır; bu sıra işlevden arındırılmıştır. Bu nedenle, ayrık yapılarda biçimbilimsel (istatistik) özellikler ön plana çıkmaktadır. Cümlenin yalnızca temel olmayan (tali) öğelerinin ayrık sayılabileceği görüşü, ayrık bağlaçlar ve takılar aracılığıyla çürütülmüştür. Guram Doçanaşvili'nin eserlerinde ayrık sözcükler ve deyimlerin çokluğu dikkate alındığında, sözdizimin burada üslubun hizmetinde olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Guram Doçanaşvili, ayrık sözcükler ve deyimler, bağlaç, tanımlayıcı öğeler, zarf tümleci.

АННОТАЦИЯ

Целью нашей работы является поиск синтаксических особенностей в произведении Гурама Дочанашвили, в частности, рассматриваются обособленные слова и выражения.

Исследование подтвердило, что обилие обособленных слов является индивидуальным стилем писателя. Помимо обособленных слов, мы также столкнулись с отдельными предложениями у Гурама Дочанашвили, которые были пояснительными и уточняющими по отношению к предыдущему предложению.

Было выявлено несколько проблемных вопросов:

Согласно распространенному мнению, обособленные слова и выражения не участвуют в синтаксических парах, Однако, согласно нашим исследованиям, обособленных предложение образует не только синтаксическую связь, но иногда также союз и целое предложение.

Важным условием для обособления является порядок/расположение слов, лишенное грамматической функции. В связи с этим, в случае обособления налицо признаки стилистического различия.

Идея о том, что обособленными считаются только неглавные члены предложения, была опровергнута обособленными междометием и приложением.

Поскольку творчество Гурама Дочанашвили богато обособленными словами и выражениями, мы считаем, что синтаксис здесь служит стилю.

Ключевые слова: Гурам Дочанашвили, обособленные слова и выражения, конфиденциальность, слушатель, определение, обстоятельство.

Introduction

„A word was recognized as the basis of the world”, Besarion Jorbenadze writes (Jorbenadze, 1997: 199) and introduces the power of the word. Struggling with the word turned many people into a creative person. The writing manner of Guram Dochanashvili is not difficult to recognize by an attentive reader. Critics often state, that a writer is distinguished by his uniqueness of free expression. The works by Guram Dochanashvili is „Mkatatve” (June) and the author himself is “a man tied by a chain”, who is able to demonstrate not only „divinity”, but also “beauty” of the words.

The article discusses the concept of the parenthesis and the conditions for the using parentheticals, as well as the history of study of the parenthetical words and expressions.

Methodology

Descriptive, historical-comparative, and comparative-contrasting methods are applied in the study. The sentences from the works of Guram Dochanashvili are used for analysis.

Findings

Few problematic issues were identified during the study of the parenthetical words and expressions in the works by Guram Dochanashvili, in particular

1. The opinion of the scientists about the parenthetical words and expressions not being the part of the syntactic pairs, is not doubtful. There is the question, if parenthesis has no syntactic function, why it is included in syntax? The study showed that parentheticals agree not only with modified part in case and number (i.e., makes the form of the syntactic relationship), but it is also linked to a word combination and the whole clause.

2. As the word order is considered as an important condition for the parentheticals (Peikrishvili, 1996: 199), and word order has only stylistic function (Apridonidze, 1979: 16), does it mean that parentheticals have the stylistic function?

3. The opinion of the scientist, that only secondary parts of the sentence are parentheticals, was cancelled by the parenthetical predicate and appendix;

4. When the abundance of parenthetical words and expressions are discussed in the works of Guram Dochanashvili, it is considered that syntax serves to a style and parentheticals are an artistic tool for Guram Dochanashvili.

Discussion

1. The Concept and Importance of Parentheticals

The parenthetical words and expressions had not been separately considered in the old Grammars until the second half of the XIX century. Solomon Dodashvili noticed it (1830) though he did not name it by any term (Peikrishvili, 1998, p.202). T. Zhordania used the term “independent words and clauses” (1889), I. Sikharulidze (1937) and K. Gagua (1941) applied “parenthetical members in the sentence”, while Arnold Chikobava calls them “isolated” (Chikobava, 1952, p.267).

L.Kvachadze states “there are isolated parts of the sentence by meaning and intonation, providing additional information about certain member” (Kvachadze, 1996, p.301). According to Zh. Peikrishvili “Parentheticals separate the secondary parts of the sentence by rhythm and intonation, having an independent communication value” (Peikrishvili, 1996, p.198).

It is considered that parenthetical word does not make word combination (i.e. it does not pair) with an accompanied member; It is different from the main and secondary parts of the sentence.

The important condition for the parentheticals includes

- a) word order, mainly inversive;
- b) the extension of the part of a sentence by the words following it;
- c) the semantic relation of one member to another.

“The forms of the parenthetical words and expressions are diversified”, R. Shamelashvili states. The parenthetical adverbial modifier and appendix clarify and explain various parts of the sentence; the independent adverbial modifier of place specifies the place

Parenthetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

of the action expressed by a verb, and the independent adverbial modifier of time specifies time; parenthetical adverbial modifier of place specifies a place of the action expressed by the verb, parenthetical modifier of the time specifies the time, while parenthesis shows the attitude of the speaker towards the statement; an appeal highlights the recipient of the statement, etc. (Shamelashvili, 1958,p.30).

According to Zh. Peikrishvili parentheticals unlike ordinary members, are more independent semantically and they are characterized by better expression. (Peikrishvili, 1996, p.198). Scientific literature highlights that in a narrow sense, parentheticals refer only to secondary members, while in a broader sense, it implies both to parentheticals itself and to explanation.

Guram Dochanashvili uses the repetition of the word as parenthetical for emphasizing („ეს კაცი, ესა, ამყია? (Is this man, this one, proud?) (Dochanashvili, 1987, p.250), which can be followed by its own parentheticals „ლუკამაც განვლო წლები, წლები, უმიზეზო სისულელეებითა და ხეპრული შეცდომებით სავსე, რომელთა გახსენებაც არ სიამოვნებდა“ (“Luke also went through years, the years, full of unnecessary stupidity and stupid mistakes, which he did not enjoy remembering.”) (Dochanashvili, 1987,p.158); „დღეები კი გადიოდნენ, დღეები, ხიფათიანნი და უხიფათო, ზამთარ-ზაფხულ ერთნაირად მოკლენი და გრძელნი...“ “And the days passed, the days, dangerous and harmless, equally short and long in winter and summer...” (Dochanashvili, 1987,p.158); „მაგრამ უფრო უყვარდა პროზა - პროზა, თავისი მკაცრი, ბრძნული კანონებითა და თავისი მიწიერი, და მაინც უხილავი რითმებით და რიტმით სავსე“ (“But he loved prose more – the prose, with its strict, wise laws and its earthly, yet invisible rhymes and rhythm.”) (Dochanashvili, 1987, p.61).

When specifying, we encounter both a narrowing and expansion of the concept scope: „ლუკას მეზობლად, კუთხის სახლში, პატარა ხულიგანი ცხოვრობდა“ (“Next to Luke, in the corner house, lived a little hooligan”) (Dochanashvili, 1987, p.149); „სოფლის განაპირას, კოშკში, სამოსელი პირველი ინახებოდა“ (“On the edge of the village, in a tower, the first garment was kept”) (Dochanashvili, 1990, p.54); „მთელი წელიწადიც ერთადერთ თვედ - მკათათვედ იწელებოდა“ (“The whole year stretched out into a single month – „June (Mkatatve)”) (Dochanashvili, 1991, p.89); „ახლა კი, გათენებისას, როცა ძალიან აცივდა...“ (“And now, at dawn, when it became very cold...”) (Dochanashvili, 1990 p.5); „წინ, მთელს თვალსაწიერზე, ვრცელი, ახლად გადაბრუნებული შავი ველი იყო“ (“Ahead, as far as the eye could see, was a vast, freshly turned black field”) (Dochanashvili, 1987, p.97); „კუთხეში, გასტრონომთან, პატარა ხულიგანი იდგა“ (“In the corner, by the deli, stood a little hooligan”) (Dochanashvili, 1990, p.157).

According to the observation of Sh. Apridonidze, the agglutinative nature of the Georgian language proves the view established in science that word order in the Georgian language is free. According to the scientists, it would be mistake to think that you can have any word order in Georgian language. The place of certain part of the sentence is studied quite well, for instance, modifier, in the modern Georgian the place of a modifier is strictly defined to be in front of modified word (Apridonidze, 1979, p.17). However, a definition can be separated from its defining word by a pause and stand alone with its following words, - writes A. Shanidze. Such a definition, both in meaning and intonation, is more independent than an ordinary definition.

As L. Kvachadze notes sometimes the reason for parenthesis is to avoid combination of certain part of the sentence with the word, which is not linked syntactically (Kvachadze, 1996, p.305). In the sentence „გვიანი შემოდგომის დაღლილი მიწა, დასასვენებლად გადახნული, ამოტრიალებული, კაცივით პირქვე გამოტილიყო“ (“The tired earth of late autumn, plowed to rest, was turned upside down, was lying face down like a man”) (Dochanashvili, 1987, p.197) the parenthesis highlights that „ამოტრიალებული“ (turned upside down) modifies land and not a man.

The sentence does not lose anything by taking out a parenthetical part, as a syntactical unit, though it loses stylistic feature. If an explanatory-clarifying member is dropped from a sentence, its function will be taken over and its will be replaced by a parenthetical member.

2. Parenthetical Predicate and Parenthesis with the Predicative

Parenthetical Predicative is characterized for the works by Guram Dochashvili. According to L. Kvachadze, the main parts of the sentence are in the order of parenthesis. Theoretically, it is not acceptable to make predicative parenthetical, but we have cases, when predicative is accompanied by its own specifying and explanatory predicative. (Kvachadze, 1996, p. 26).

For instance, „ასე სჩვეოდა - თუკი რამე ძალიან გაეხარებოდა, თუკი ნამდვილ ბედნიერებას იგრძნობდა, იქაურობას სასწრაფოდ უნდა გასცლოდა - ეშინოდა, რაიმე რომ არ შეცვლილიყო...“ (“It was like this - if something made him really happy, if he felt real happiness, he had to leave the place immediately - he was afraid that something would change...”) (Dochanashvili, 1987, p.153);

„დაბზარული ღამე ჩუმად ჟრიალებდა და ლურჯ, დაბუჟებულ ნამცეცებად იბნეოდა ჰაერში, - თენდებოდა“ (“The cracked night creaked silently and dissolved into blue, numb fragments in the air, it was getting dark.”) (Dochanashvili, 1990, p.101);

Parenthetical predicative shall be distinguished from the parenthesis with predicative, for instance, „ავად შრიალებდა ღელე და უცებ დაზრინა - სიჩუმე იდგა. უშველებელი, ერთიანი“ (“The wind was howling and suddenly it stopped - there was silence, enormous, united”) (Dochanashvili, 1990, p. 98).

„ვიღაცა გლეხი, უკან გადახრილი, ალბათ წყალს თუ სვამდა - უზარმაზარი მუჭი დაედო პირზე, კოკა იქნებოდა“ (“Some peasant, leaning back, probably drinking water - a huge handful of it was placed in his mouth, it could be a pitcher”) (Dochanashvili, 1990, p.105).

You can often find the whole clause used as a parenthesis in the works of Dochashvili. Parenthetical sentences as clarifying-explanatory ones, mainly are linked with the complement and rarely with a subject or to the whole sentence: „წელა მიდიოდა ეს ოხერი წყალი - წყალი აშკარად მთრეხელის მხარეზე იყო“ (“This damned water was moving slowly - the water was clearly on the side of the river”) (Dochanashvili, 19887, p.39); „მათ ფრთხილი ძილი იცოდნენ - მაშინვე თავს წამოყოფდნენ“ (“They had a cat-sleep - they would immediately stand up”) (Dochanashvili, 1987, p. 34); „ყველას ისევ იმ ყარაჩოხელმა აჯობა - ნიკოსთან მივიდა, ხელი მოჰკიდა და თავისი სუფრისაკენ წამოიყვანა“ (“That Karachogheli was the best - he came to Niko, took his hand and led him to his table”) (Dochanashvili, 1987, p. 16).

Parentetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

Sometimes an isolated sentence looks like a conditional sentence, which makes us think that we are dealing with a shortened form of a complex sentence: „რამდენიმე ნაბიჯი ძალაუნებურად გადადგა, ისე ძალიან ქროდა“ (“He took a few steps unconsciously, it was blowing so strongly”

(Dochanashvili, 1987, p. 69); „ქედს ბოლომდე ვერ მოახრევეინებ - ნამდვილი ვაჟკაცია“ (“You never obey him - he’s a real man”) (Dochanashvili, 1987, p.141); „ოდნავ მოღონიერდა თითქოს, მაგრამ უეცრად შეკრთა - ხის უკან ვიღაცა იდგა“ (“He seemed to be better a little, but suddenly he winced - someone was standing behind the tree”) (Dochanashvili 1990, p. 98); „დასამახსოვრებელი სურათი იყო - მიხაკო დამწვარ ტუჩებს ენით ილოკავდა და უშნოდ იჯღანებოდა“ (“It was a memorable picture - Mikhako was licking his burnt lips with his tongue and was contorting awkwardly”) (Dochanashvili, 1987, p. 67). „ხმაღს ხომ ვერავინ აძგერებდა - ვის გაიკარებდა შორიხლოს“ (“No one would dare to wield a sword - who would he attack from afar?”) (Dochanashvili 1990, p.70); „ერთხელ დაღრიალება ყველაფერს ერჩია - ოდნავ მაინც იჯერებდა გულს“ (“He preferred to cry once to everything - he trusted his heart a little”) (Dochanashvili, 1987, p. 73).

3. Parentetical Modifier

As it is given in the scientific literature, a parentetical modifier is separated by a pause to its modified member and it stands isolated from the words linked syntactically in the sentence. A parentetical modified in the works by Guram Dochanashvili is mainly conveyed by participle and adjective, for instance: „უცებ ქალური ბრაზი დაეტყო ხმაში, ძლიერი და უმიზეზო“ (“Suddenly, a feminine anger rose in her voice, strong and groundless”) (Dochanashvili, 1987, p. 83). The subject of the sentence (anger) is accompanied by three modifiers (feminine, strong and without reason). The first one (feminine) is an ordinary modifier, while the second and the third (strong and without reason) are parenteticals.

„შენი მზერა, მოურიდებელი და დაეჭვებული, რაში უნდოდათ“ (“Your gaze, unwavering and suspicious, why did they want”) (Dochanashvili, 1987, p. 135);

„ბიბო კი, ნერწყვებმომდგარი, ჯიუტად ჩაჩერებოდა იატაკს“ (“But Bibo, salivating, stubbornly stuck to the floor”) (Dochanashvili, 1990, p. 11); „უმცროსი ძმა კი, ჩრდილში წამოწოლილი, მოწყენით ამთქნარებდა“ (“And the younger brother, lying in the shade, was sighing with boredom”) (Dochanashvili, 1990, p. 15); „კობტა სახლები იდგა, სამსართულიანი“ (“There were good looking houses, three-story”) (Dochanashvili, 1987, p. 150); „მატარებელი იგვიანებდა, სახურავებდათოვლილი, მინებშეჭირხლული“ (“The train was late, the roofs were covered in snow, the windows were covered in frost”) (Dochanashvili 1987, p. 153); „მე მახსოვს შენი ხელები, დაძარღვული და გრძელთითა“ (“I remember your hands, veined and long-fingered”) (Dochanashvili, 1987, p.126).

Dochanashvili's sentences, "stuck" with parentetical definitions, are common: „ასეთი ცა მანამდე არსად ენახა, აქედან, მიწიდან, მუჭისოდენა ვარსკვლავებით აბრდღვიალებული, და უჩვეულო, ლბილი ციმციმით ერთიანად დამბალი, ძალუმი კიაფით გაჟღენთილი ცა“ (“I have never seen such a sky before, from here, on earth, ablaze with a handful of stars, and an unusual, uniformly dimmed sky with a soft twinkle, permeated with a powerful glow”) (Dochanashvili, 1987, p. 198);

„მოულოდნელად ერთ მოთხრობაში ნამდვილი წვიმა მოვიდა, ჩუმი, შიშინა, გუბებში აცახცახდა სახლი, ეზოში სასწრაფოდ ჩამოხსნეს სარეცხი; მერე მოვიდა თოვლი, ნამდვილი, მსხვილფანტელა, სინათლის გრძელ სვეტზე ათასჯერ აფეთქებული“ ("Suddenly, in one of the stories, real rain came, silent, trembling, the house was splashed in puddles, the washing was hurriedly taken out of the yard; then came snow, real, large flakes, exploding a thousand times on a long column of light.") (Dochanashvili, 1987, p.161).

Guram Dochanashvili uses parenthetical modified in different cases depending whether it accompanies to subject, object or nominal part of a compound predicate or if it clarifies modifier.

Nominative „ეს ორი სხეული - მიმავალი და მოთვალთვალე, საოცარი სიზუსტით ჯდებოდა ერთმანეთში“ (“These two bodies - walking and watching, fit together with amazing precision”) (Dochanashvili, 1987, p. 68).

Ergative „უცებ ბავშვის მამამ, მანამდე გახევებულმა, მთვლემარე კაცმა, ღონივრად დაამთქნარა“ (“Suddenly the father of a child, a previously exhausted, sleepy man, yawned violently” (Dochanashvili) (Dochanashvili, 1987, p. 155).

Dative „მაგრამ მბრძანებელს, მიუწვდომელსა და ყოვლისმცოდნეს, უკეთ მოეხსენება“ (“But the Lord, the inaccessible and omniscient, will remember it better (Dochanashvili, 1987, p.135); „გიორგი პაპას, უკბილოს, პირთ მარგალიტი ელაგა“ (“Grandpa Giorgi, toothless, had pearls in his mouth”) (Dochanashvili, 1991, p. 90); „რა შეედრებოდა მათ გზას, ნისლიანს, დაკლავნილს, უცხოს“ (“What could compare to their path, foggy, winding, unfamiliar”) (Dochanashvili, 1987, p. 166).

Genitive „ეს შხამიანი ელაგა... საქართველოსთვის... გველის“ (“This poisonous one was laid... for Georgia... of snake” (Dochanashvili, 1991, p. 39) – This the case of substantive modifier.

Instrumental „მისჩერებოდა მოპირდაპირე მაღალ სახლს, ერთნაირად ვიწრო აივნებითა და ფანჯრებით (It faced the tall house opposite, with equally narrow balconies and windows") (Dochanashvili, 1987, p. 159).

A parenthetical modifier modifies the nominal part of the compound predicate in the sentence „ეს - თანაგრძნობა იყო, თვალშისაცემი, ჭეშმარიტი“ (It was compassion, striking, genuine“) (Dochanashvili 1987, p. 202); „ისინი ძმები იყვნენ, იმ ერთი ძუძუთი გაზრდილნი, რომელსაც სახელად „სიტყვა“ ერქვა“ (“They were brothers, grown by one breast, called “word”)(Dochanashvili, 1987, p. 161); „ეს მხატვრული სიმართლე იყო, სინამდვილეთაგან ყველაზე ძლევამოსილი, უდიადესი“ (“It was an artistic truth, the most powerful from the truth, the greatest (Dochanashvili, 1987, p.159); „ჰაერიც სუფთა იყო, მშრალი, გამჭვირვალე, კამკამა“ (The air was clean, dry, transparent, clear“) (Dochanashvili, 1987, p. 150); „ჰარალეთის მშვენება მისი ადამიანები გახლდათ - ზოგი ცუდი, ზოგი უფრო ცუდი, ზოგიც კარგი და საშუალო“ ("The beauty of Haraleti was its people - some bad, some worse, some good and average") (Dochanashvili, 1987, p. 210).

Parenthetical modifier also accompanies the member (in our case subject) expressed by pronoun, for instance, „ის კი, პატარა, ბუთხუზა, მრგვალი, ქვემოდან ასცქეროდა“ (“And he, small, plump, round, looked from below) (Dochanashvili, 1987, p. 152); „შენ კი, ტირილით დაოსებული, გულაღმა გადავარდი“ (“And you, exhausted

Parenthetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

by crying, fell down”) (Dochanashvili, 1990, p. 25); „ის კი, ნაცემი, პატარა, დაბნეული აჰყურებდა“ (“And he, beaten, small, looked up confused”)(Dochanashvili, 1987, p. 202).

Parenthetical modifiers are found in the works of Guram Dochanashvili both inside (a) the sentence and (b) at the end of the sentence.

a) „ჰაერი, ცივი, მოლურჯო, კამკამა, იწიწკნებოდა“ (“The air, cold, blue, and crisp, was suffocating”) (Dochanashvili, 1987, p. 179); „იციზოდა გოგოც, თავგადაგდებული, გახალისებული, და თხელი ნესტოები უთრთოდა“ (“The girl was laughing too, recklessly, cheerfully, and her thin nostrils were flaring”) (Dochanashvili, 1987, p. 175); „ლუკა კი, უცხო, აფორიაქებული, პატარა ქუჩებში დაბორიალობდა“ (“Luka, a stranger, was wandering through the small streets, agitated.”)(Dochanashvili, 1987, p.150).

b) „ახლა თითქმის ისეთივე ზიზღით უყურებდა სხვა ბიჭს, გრძელთმიანსა და ზიზღი-პიპილოებიანს“ (“Now he was looking at the other boy, the one with long hair and arty-crafty”) (Dochanashvili, 1987, p.174); „ტყეში დიდი ბუჩქებიც იყო, თოვლით აზელილი“ (“There were also large bushes in the forest, mixed like snow”) (Dochanashvili, 1987, p. 179); „ბურთულიანი საწერ-კალამი, ლურჯი...“ (“Ball tip pen, blue...”) (Dochanashvili, 1991, p. 9); „შენი გამოქვაბული თუ გახსოვს, შვილო? უთვალავწვეთება, გაბზარულქვიანი“ („Do you remember your cave, my son? Countless drops, cracked stone”) (Dochanashvili, 1991, p. 26).

N. Tskitishvili distinguishes parenthetical modifier, which is isolated, while omitted modified members considers pronoun or preceding statement (Tskitishvili, 1981, p. 237). For instance the following sentences „სიხარულმა რომ გადამიარა, არეული და დაფიქრებული, ნისლად გავიწეღე ღამეულ ზღვაზე“ (“When joy passed me by, confused and thoughtful, I drifted like a mist across the night sea”) (Dochanashvili, 1987, p. 147); „ისე კი უდანაშაულო კაცის მოკვლა არ სჩვეოდა, ხელგამლილი, მწყალობელი, დიდსულოვანი, ამაყად დაიარებოდა სიმაგრეში“ (“Even so, it was not characterized for him to kill an innocent man; he would have been open-handed, merciful, and generous, and would have proudly walked around the fortress”) (Dochanashvili, 1990, p. 71).

In Guram Dochanashvili's work, there is also a notable case where a parenthetical modifier remotely defines its bounded member, but does not directly follow it: „თეთრი ნამცეცები განათებულ ზოლში ირეოდა და, ქართი ძალამიცემული, ისე ენარცხებოდა კაბინის მინას, სანდრო უნებურად თვალს ხუჭავდა“ (White flakes were swirling in the illuminated strip and, driven by the wind, were hitting the glass of the cabin so hard that Sandro involuntarily closed his eyes”) (Dochanashvili, 1987, p. 69); „პარმენა დვალმა, მთელს გუბერნიაში სახელგანთქმულმა თამადამ, სმას თავი მიანება და, შეფიქრიანებული, ღამდამობით ვარსკვლავებს უჭვრიტინებდა“ (“Parmena Dvali, the famous toastmaster throughout the province, gave up drinking and, thoughtfully, gazed at the stars at night”) (Dochanashvili, 1987, p. 209).

4. Appendix

An appendix, which is also not the parts of a sentence, looks like of a parenthetical modifier by its relationship to the explained member. Difference between a modifier and an appendix according to A. Kiziria is that parenthetical midifier does not require linking words, in addition, an appendix is expressed by a noun as a rule, while parenthetical modifier is given by a participle and adverb. (Kiziria, 1973, p. 196).

N. Tskitishvili overviews appendices expressed by common nouns which accompanies to the member of a sentence conveyed by pronoun, numeral and noun (proper or common), defines their place as following to a modified, rarely separately from a modified member. (Tskitishvili, 1983, p. 121).

As the function of an appendix is clarification and specifying of a member or intensifying stylistically or emotional function of a member, R. Shamelashvili differentiates explanatory-clarifying appendices and emotional-expressive or „Metaphorical appendices“ (Shamelashvili, 1958, p. 125). It is precisely these latter types of appendices that L. Kvachadze had in mind when he spoke about the emotional aspect of parenthetical appendices (Kvachadze, 1996, p. 318).

The work by Guram Dochanashvili contains both explanatory-clarifying and emotional-expressive appendices: 1) The appendix characterizes the clarifying-explanatory member expressed by the pronoun: „იმან კი, თავად მამამ, თქვა“ (“And he, the father himself, said”) (Dochanashvili, 1991, p. 4); „უყვარდა მას, გოგიას, საქართველო“ („He, Gogia, loved Georgia“) (Dochanashvili, 1991, p. 28); „ჩვენ კი, ჩვენ, ქვეითები, არეული ნაბიჯით მივდედით“ (“And we, the infantry, followed with a confused step.”) (Dochanashvili, 1990, p. 71); „წიგნი, რომელიც მას, ავტორს, რამდენიმე წლის შემდეგაც ისევ იმ პირველი სიყვარულით ეყვარებოდა...“ (“A book that he, the author, would still love with that first love after several years...”) (Dochanashvili, 1987, p.162); „იმან კი, მბრძანებელმა, ღიმილით შემომხედა“ (“And he, the lord, looked at me with a smile”) (Dochanashvili, 1987, p.147).

2) An appendix highlights the nature of the member to be explained: „დიდად აფასებდა ალპინისტებს, ჯიუტსა და მამაც ხალხს“ (“He highly valued climbers, stubborn and brave people” (Dochanashvili, 1987, p.164); „თითქოს მართლა შეიყვარა კარგა ხნის წინ გარდაცვლილი მარინა ცვეტაევა - დიდი ქალბატონი“ (“As if he truly loved the long-dead Marina Tsvetaeva - a great lady”) (Dochanashvili, 1987, p. 161).

3) Common noun is used as an appendix to a common name in the sentences: „მაგიდასთან სტუმრები ისხდნენ, თანაც - პოეტები“ (The guests were sitting at the table, poets by the way) (Dochanashvili, 1987, p.195); „მეგარდერობემ გრძელთმიანს თეთრი ნაზადი გადმოუღო - ძველქართული სამოსი, იმ ბაიყუმს!“ (“The wardrobe manager took off the long-haired man's white robe - an ancient Georgian garment, that wretched man!” (Dochanashvili, 1987, p. 175).

4) There are frequent examples when a proper name is attached to a common noun as a parenthetical appendix: „განმარტოებით იდგა უზარმაზარი ხე - სეკვოია,“ (“There was a huge tree - a sequoia, standing alone”) (Dochanashvili, 1987, p. 8); „უმცროსი ძმა, დომენიკო, ჭირის დღესავით შესძულდა“ (The younger brother, Domenico, was hated like the day of the plague”) (Dochanashvili, 1990, p. 15); „იმ თვალეზანთებულმა გოგომ, ძნასთან მიმდგარმა, ეფემიამ, კოჭლმა, თვალეზი გააყოლა მიმავალს“ (That girl with shining eyes, standing by the window, Efemia, lame, followed the passerby with her eyes”) (Dochanashvili, 1991, p. 81); „ბებია მეგრელი ჰყავდა, კორძაიას ქალი, ფაცა“ (She had a Mingrelian grandmother, from the family of Kordzaia, Patsa”) (Dochanashvili, 1991, p. 37); „მე სახელიც გავიგე მისი - სიდ ბენ იჯნპალი“ (“I also heard his name - Sid Ben Ijnpal) (Dochanashvili, 1987, p. 118); „მთრეხელის პაპა, სულუტა, უზადლო მეომარი იყო“ (“The grandfather of a digger, Sughuta, was a wonderful warrior” (Dochanashvili

Parenthetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

1987, p. 46); „დიდი ქალაქი, ისპაჰანი, გმირთაგმირს ხვდებოდა“ (The great city, Isfahan, was meeting to hero) (Dochanashvili, 1987, p. 120).

It also includes such parenthetical appendices that specify the member being explained both in terms of trade and activity and by proper name: „ნება მომეცით წარმოგიდგინოთ ყმაწვილი, რომელიც ამოსვარა, - და საზეიმოდ, მძიმედ გამოაცხადა, - ახალგაზრდა ჯამბაზი, ჩიპო!“ (“Let me introduce you to the young man who has just become dirty,” he announced solemnly, gravely, "a young clown, Chipol!") (Dochanashvili, 1990, p. 58); „მე, - ყველაფრის მცოდნე ჯამბაზი, - ზეზუხბაია...“ (“I, the all-knowing clown, Zezukhbaia...”) (Dochanashvili, 1990, p. 58).

5) Appendices, reminding “artistic metaphor”, agrees its modified in the case: „ჰაერი კი გამაბრუებელი სურნელება ტრიალებდა - გაზაფხულის სუნი“ (“And there was a heady scent in the air - the smell of spring.”) (Dochanashvili, 1987, p. 24); „მე ძალიან მიყვარს იტალია - ღვთაებრივი ლაჟვარდის ქვეყანა“ (“I love Italy very much - the land of divine azure”) (Dochanashvili, 1987, p. 79); „ეს შიში იყო - ღამის ყვავილი“ (“It was threat – a night flower”) (Dochanashvili, 1990, p. 99).

5. Parenthetical Adverb

According to L. Kvachadze, adverbial parenthetical in the literal sense of the word, is a rare phenomenon in Georgian (Kvachadze 1996, p. 319). Zh. Peikrishvili considers that adverbial parenthesis is caused by stylistic needs to give it more expressiveness. There are adverbial parenthesis having two or more peers separated from the preceding one by intonation, which clarifies and specifies it. (Peikrishvili, 1996, p. 208).

Guram Dochanashvili uses parenthetical adverbial modifiers of place, time, manner and purpose. The largest share falls on the parenthetical adverbial modifier of place, which clarifies the preceding, but differs from it - sometimes it is given by preposition, sometimes - without prepositional form.

„მხოლოდ ერთგან, დასალიერზე, თითქოს ოდნავ გაბაცდა ცა“ (only in one place, on the horizon, the sky became a bit lighter) (Dochanashvili, 1990, p. 5); „იქიდან, მაღლიდან, მდოვრედ აორთქლებულ სოფელს მორიდებით დასცქეროდა“ (From where, from above, he gazed at the slowly-evaporated village modestly) (Dochanashvili, 1987, p. 159); „მეზობლად, დიდ მაგიდასთან, ძალიან მხიარულობდნენ“ (“They were having a lot of fun next place, at the big table”) (Dochanashvili, 1990, p.116); „იქვე, ბუხართან, დედამისი ფუსფუსებდა“ (“There, by the fireplace, his mother was fussing about) (Dochanashvili, 1991, p. 87); „სოფლიდან მოშორებით, უცხო ადგილას, მარტოდმარტოს, ძლიერი სინათლე ეძგერა“ (Alone, far from the village, in a strange place, a strong light shone”) (Dochanashvili, 1987, p. 67); „იქვე, სიბნელეში, ვიღაც სუნთქავდა“ (Nearby, in the darkness, somebody was breathing) (Dochanashvili, 1990, p. 6); „იქვე, შორიახლოს, უცნაურად გაფარჩხული კუნძი ეგდო“ (“There, not far away, lay a strangely sprawling island”) (Dochanashvili, 1987, p. 96); „სხვაგან გაუწია გულმა - იმ მივარდნილ, ნახევრადაყრილ სოფელში...“ (“His heart was elsewhere - in that abandoned, partly-abandoned village...”) (Dochanashvili, 1987, p.158); „ვენახიდან რომ ვბრუნდებოდი, სადმე, ტყისპირს, ვიღაცას ტყუილებით ხიბლავდი“ (“When I was returning from the vineyard, somewhere, at the edge of the forest, I was luring someone with lies.”) (Dochanashvili, 1990,

p. 25); „ხალხი იქვე, მოპირდაპირე ფარდულთან გადავიდა და იქ შეეფარნენ წვიმას“ (“People moved to the shed opposite and took shelter from the rain there.”) (Dochanashvili, 1987, p. 73).

There is an example of the parenthetical adverbial modifier of time „სადაც საღამოობით, დიდი მიყუჩებისას, დალისა და დავუს არსებობა ისე კი არა, მართლა გჯერა“ (“Where, in the evenings, during the great silence, you don't really believe in the existence of Dali and Davu). (Dochanashvili, 1987, p. 161);

There are both parenthetical adverbial modifier of time and purpose at the same time here „ხანდახან, ათასში ერთხელ, ზრდილობისათვის, რიტასაც წაეცეკვებოდა“ (“Sometimes, once in thousand, for being polite, he used to dance with Rita”) (Dochanashvili, 1987, p. 88).

According to L. Kvachadze parenthetical modifier of manner is widespread in the literature

(Kvachadze, 1996, p. 323). The examples of the parenthetical clause of modifier of manner are the following „სულ ცოტათი, პაწაწკინტელათი, ხომ გოგიც იყო“ (“Just a little bit, a little bit, there was Gogi too”) (Dochanashvili, 1991, p. 42); „თვალეებში პირველად შეხედა, ოღონდ ნაუცბათევად, გაკვრიტ“ (“He looked me in the eyes for the first time, but without hesitation, with a smile”) (Dochanashvili, 1987, p. 181); „მერე იყო და, წესისამებრ, იძახდა „აღუს“ (“Then it was, as a rule, “cooing”) (Dochanashvili, 1991, p. 48).

Conclusion

Study of the parenthetical words and expressions in the works by Guram Dochashvili made us sure, that abundance of the parentheticals is the style of the writer. In addition to the parenthetical words and expressions, he uses parenthetical clauses as well, clarifying preceding sentences. A parenthetical predicate and a predicate at parentheticals are also differentiated from each other. The opinion of the scientists, that parentheticals have no syntactical linkage with the members which are clarified and explained, was cancelled by a parenthetical modified of Dochashvili. We identified parentheticals, parenthetical modifier, the members referring the person of the verb or what was said before. “Metaphorical adverbs” attracted special attention out of the parenthetical appendices. Parenthetical modifiers of time had more expressiveness.

REFERENCES

- Apridonidze, Sh. (1979). Word order in a simple narrative sentence in modern Georgian. *The Problems of Georgian Word Culture*, 2 (pp.16-53). Tbilisi: Metsniereba.
- Chikobava, A. (1952). *Introduction to Linguistics*. Tbilisi: Tbilisi State University Publishing House.
- Dochanashvili, G. (1987). *Stories*. Tbilisi: Sabchota Sakartvelo.
- Dochanashvili, G. (1991). *Two Stories*. Tbilisi: Merani.
- Dochanashvili, G. (1990). *The First Garment*. Tbilisi: Sabchota Sakartvelo.
- Jorbenadze, B. A. (1997). *Language and Culture*. Tbilisi: Kartuli Ena.
- Kiziria, A. (1973). Parenthetical Modifier in the Old Georgian. *The Iberian-Caucasian Linguistics*, 18 (pp.191-197). Tbilisi: Metsniereba.
- Kvachadze, L. (1996). *Syntax of the Modern Georgian language*. Tbilisi: Rubikoni.
- Peikrishvili, Zh. (1996). *Syntax of the Georgian language, lecture course*. Kutaisi, Joint Stock Company "Stamba" Publishing Center of Kutaisi after G. Tabidze.

Parenthetical Words and Expressions in the Works by Guram Dochanashvili

- Shamelashvili, R. (1958). *Parenthetical Words and Expressions in Georgian and The Methodology of Teaching*. Tbilisi.
- Tkitishvili, N. (1981). For One of the Stylistic Functions of Parenthetical Modifier. *The Problems of Georgian Word Culture*, 4 (pp.237-262). Tbilisi: Metsniereba.
- Tkitishvili, N. (1983). N.Tkitishvili, Some Problems Related to the Key Stylistic Functions and Orthography of Appendix. *The Problems of Georgian Word Culture*, 5 (pp.113-134). Tbilisi: Metsniereba.